

גופנה

כלית: התייחסותנו אל ה'הקלות' שעליהן ממליצה האקדמיה ללשון העברית בעניין הניקוד
אנחנו עושים הבחנה ברורה בין ניקוד על פי "חידושי האקדמיה" לבין ניקוד בספרים המחויב לשיטה המסורתית. האקדמיה אינה רוצה ואינה יכולה לבטל את הניקוד המסורתי, המְדַקְדֵק, כפי שהוא מופיע בטקסטים המכונים של התרבות שלנו. היא מנסה לקרב את הציבור אל הניקוד (ע"י 'הקלות' שטחיות כיום, ורעיונות מהפכניים כמו ביטול ההבחנה בין צירה לסגול בעתיד), אבל בפועל היא רק מרחיקה את העם מְהֻבְּנֵת הַדְּקֻדָּה, ואגב כך מניחה תשתית נוחה להתקבעות של שיבושים בספרים. מה, נשנה את הניקוד לביאליק במהירות חדשות? ודאי שלא. אז למה לבלגן? לשיטתנו, בניקוד ספרים אין כל הצדקה לזנוח את המורכבות היפה של הניקוד המסורתי – ואין להיבהל מחריגים. למשל, היוזמה ה'אקדמית' לזנוח את ההתניות המורכבות של ניקוד "מה" בהתייחס למילה הבאה אחריה – מביכה.

ולחבדיל, ההתעקשות ה'אקדמית' על דיגוש בגדכפ"ת במילים לועזיות – נלעגת. ■ מאז שהומצא הניקוד שלנו על ידי בעלי המסורה בטבריה (שעמלו על נוסח אחיד ומדויק למקרא) לפני יותר מאלף שנה, הניקוד בכתובים הוא עניין למומחים (כי ניקוד מקצועי דורש ידע דקדוקי נרחב וקפדנות נגידות) ועליו להמשיך ולהיות דבר שלם, קבוע, שיטה סדורה, ובפירושו לא דבר חי כמו מרכיבים אחרים בשפה. בזה כוחו ובוה יופיו, ורק ככה יוכל להישמר. ומזווית נוספת: הניקוד המסורתי הוא מרכיב מיוחד וחינני בשפה שלנו – הזותית ואינטלקטואלית – ואין שום נימוק רציני לפגום בו או לחסר ממנו. ומה יהיה על ידי הגן ובית הספר? נרחם עליהם ונלמד אותם אך ורק את הצלילים של סימני הניקוד, ונבטיח שמי שירצה יוכל להעמיק באוניברסיטה.

חריגים בניקוד המסורתי שכדאי לשלב בעבודה השוטפת

י' רמ' שוואית בידוע בלי דגש: המספך, הילדים, המעט (אבל: היהודים, היונים, הערות). ■ קמץ ב"הגן", כמו במקרים המיוחדים הבאים: העם, הקה, הפר, הקר. ■ השמטת דגש בשווא, בריבוי ובסמיכות: פסאות; מסעות/מסעי; מקלות; מלמלה (אבל: מקמטה); משאות; סלמות; עורים, פסחים, פקחים, ובטקסטים שמרניים יותר – גם בקשו, יקחו, ישאו, יסעו ועוד. ■ צירה במקום סגול וחטף: לאלהים; ואלהים. ■ ועוד מקרים פרטיים: בגד וכו' בלי דגש כ"ב; הניקוד המיוחד של ים ולב בסמיכות (ים הלב, לב ים); לטאטא ללא ניקוד כ"א; זקה, גלה – בקובץ; שרש-שרשים, קדש-קדשים, קדקד-קדקדים; שבלים. ■ ור' דברים נוספים ב'המלצות במקרים של מחלוקת' להלן.

שימוש במקפים

הנטייה הגוברת והמומלצת היא לדלל ככל האפשר את המקפים. כדאי להשתמש במקפים רק לצרכים פונקציונליים – בעיקר למניעת כפל משמעות ולהקלה על הקריאה (דוגמאות: "היא עורכת דין-וחשבון", "האָתֶר המתפשט-לאינסוף של דקארט"). ואם מו"ל מתעקש על מקף, גם הימנעות ממאבק עימו היא צורך פונקציונלי... ■ אין-סוף, אין-ספור, יום-יומי – עדיף: אינסוף, אינספור, יומיומי (אבל לא להתבלבל עם תה"פ, ולבקר בבית הקפה יום-יום, ולא יומיום). ■ להלן עוד מקרים הראויים למקפים: בצייטוט מהתנ"ך יש לשמור על-נאמנות למקור במקור; במקרים של תחליות וסופיות (איי-אפשר, אנטי-מלחמתי, חד-שנתי, מעצמת-על, פוסט-מודרני, פרו-יהודי, רב-רושם, תת-סעיפים); מספרים מאחת-עשרה עד תשע-עשרה.

"מרכאות", גרשיים' וסימני פיסוק – חלוקת תפקידים יחסי שכנות

בריבור 'חי' (למשל ברומן) סימני הפיסוק "בתוך המרכאות"; בצייטוט ובמאמר "סימני הפיסוק בחוץ". ■ השימוש בגרש' – כשיש "צייטוט 'בתוך צייטוט' ובכיווי 'כביכול' (אתה 'גאון')"; אבל בטקסטים שבהם יש שימוש אינטנסיבי במרכאות כדאי לייחד את השימוש בגרשיים רק ל"צייטוט 'בתוך צייטוט', אחרת נוצר בלגן. ■ שמות של ספרים, סרטים ומחזות – באות שמנה וכלי מרכאות. ■ מס' הפניה להערה ימוקמו אחרי כל הסימנים, כך. '1' מקרים מיוחדים של גרש (המלצה בעניין מיקומו): חברה, אמא'לה, שייקה, מוטקה, יוסקה, פלמחניק. ■ שלוש נקודות: אנו מבחינים בין סימון פואטי לסימון אקדמי. סימון פואטי הוא כאשר שלוש הנקודות הן חלק מהמבצע של ה... כותב, וסימון אקדמי מייצג קטע חסר בטקסט. ואז נרשום [...].

כללי ניקוד מומלצים (קלים ואחידים) במילים לועזיות

דגשים רק אחרי אותיות מש"ה ובי"בפ"פ (ממוניקה, שְׁלוֹרֵד, הַפְּרֹבֶּלְמָה); רפיין/דיגוש בכ"פ רק לפי הצליל הלועזי, ובלי חטפים: אַקְדְּמִיָּה, פֶּנְקָן דיסקוֹט, גְּלִינָה נְסֶעָה לְפֹלִין בְּרֵאשִׁית דְּצֶמְבֶּר, תוֹרְעֵנְחָמוֹן. ■ צליל e תמיד בסגול, חוץ מהצליל ey שינוקד בצירה. צליל a כדלהלן: קמץ בהברה פתוחה, פתח בהברה סגורה, ב' ay ולפני דגש (תְּרַפִּיָּה, אֵינְשִׁיץ). ■ מילים לועזיות בניקוד מיוחד: אַטְלָס, אַלְפִּנסְגֶּרֶדֶה, אַפְגִּנסְטָן (וכל שמות-הארצות המסתיימים ב'אן), אַתְלָט, בְּלָגָן, הֶרְצֵל, חוֹלִיגָן, טְבִיקָן, יֶפֶן, פּוֹרְדִּיסְטָן, מְרַצְפֶּן, נֶפֶט, פְּרֵהִיסְטוֹרִיָּה, רֹמָן, שׁוֹקוֹלֵד, תֵּה.

המלצות לכתוב במילים לועזיות

בי' ולא ביס': מוזיקה, פיזי. ■ עם א': אוראלי, אימאז', אנאלי, ביזארי, בנאלי, מאגי, מונטאז', מטאפורה, מטאפיזיקה, סאטירה, סנאטור, פאניקה, פארק, פאנאי, פנאטי, פרפראזה, קלאסי. ■ בלי א': טקט, מטמורפוזה, סדיום/מוזכיום (אבל: סאדו/מאזו), פסיכי, פרודיה, פרנויה, פשיזם. ■ עם י' בצליל e לפני א': אידיאלי, ארכיאולוגיה, מוזיאון, ניאון, תיאוריה וכו' (אבל: הומאופתיה). ■ ו' או ב': אינדיבידואלי, אמביוולנטי, טלוויזיה, לודוויג, מוסקה, נורבגיה, סלברוד, סנדביץ', קונווציונלי, רלוונטי, שבדי. ■ שונות: אסיאתי, ג'ז, דוסטויבסקי, וייטנאמי, טייוואני, כימיה/כיורוגיה/קרוולוגיה/מלנכוליה (כ' רפה), פרויקט (י' אחת), סצנה הירואית (עם י'), שוויץ/שווייצריה, אוקיינוס/אוקיאני, אירופי/דברים ואירופאי לאנשים.

המלצות בעניין י' במקרים של מחלוקת

י' אחת ולא שתיים: היתה, יופיה, יופים וכו', ישות, עיני. ■ פעמיים י': היישר, ייאוש, מייד. ■ בלי י': אבחה, אודרכת, אמא (אבל: אימהות), אמי, בת, אזור, אפלה, גמלאות, דעה, הכיר, הירון, חשכה, יתרה, כנרת, להפך, מגוון, מגדר, מהפכה, מחזור, ממסד, מסכה, מקבץ, מרדף, מרווח, מרוץ, מרכאות (ולא מירכאות!), מרקם, סדרה, סמטה, פשתן, קדרה, ראיין, שדרה, שדרה, שכחה, תזה, תכף, תמה. בשמות-פעולה מרובעים – חלחול, טלטול, פקפוק (אבל: איגרוף, איזכור, פיספוס, שיעמום). בפעלים מרובעים עם ש' – שחזר, שכלל, שכתב, שמצה, שעבד, שעתק, שרבת. ■ עם י': בפעלים מרובעים – בילבל וכו'. איזמל, איזמרגד, איטי/לאיטי, איטילי, איכפת, אימה/אימהות, אימרה, איצטיון, אישה, איתו, גזירה, גזירה, גירסה, גניבה, דיסקית, היטה, היכה, הימנון, הינו, חינוך, זיקפה, זיקנה, טיפשות/טיפשי, טירחה, טירדה, ליבו, מגיפה, מילגה, מילה/מילים/מילות, מישגל, מיתאר, ניכר, ניסים, סירפד, עבירה, עיזים, עימו, עירבון, ערימה, פיאה, פיסגה, פירצה, צידו, קידמה, קירבה (לקירבה בין דברים. אבל: נמצא בקרבה), ריקמה, ריתמה, שיגרה, שריפה, תיגרה. ■ עם/בלי י': אוקיינוס/אוקיאני, ביטחון/בטחונות, בילבל/בלבול וכו', הַעֲדָר/הַעֲדָרוֹת, יישא/ישאו, ייפלו/יפלו, ייקח/יקחו/תיקח/תקחי, ייתן/יתנו/תיתן/תתני, מייחש/מחוששים, מיימד/ממדים.

המלצות בעניין ו' במקרים של מחלוקת

בלי ו': אמנות (אָמְנוֹת), אבל: אומנות (אָמְנוֹת), אמנם (אבל: האומנם), הכל (ולא הכול), הלא (ולא הלווא), טְהֵרָה, צְהֵלָה. ■ בניקוד: גְבוּהָ (ולא גְבוּהָ), הוֹדִי (ולא הָדִי!), חֶקֶר (בסמיכות, ולא חֶקֶר), חור (ולא חוֹר), חֲרָשָׁה (ולא חֲרָשָׁה), עוֹזֵן (ולא עוֹזֵן), עָקָם/עָקְמִים, פְּתָאֵם (אבל: פְּתָאוּמִי בחולם מלא), צְפָרִים (ולא צְפּוֹרִים), שְׁחוֹר (ולא שְׁחור, אבל: אָפֶר), שְׁלֵשׁ וכו'.

המלצה כללית שהיא נקודתית

כדאי להיות קשובים לכל ספר כדבר העומד לעצמו, לזרום עם רוח הרברים ולסטות מפללים ומקונוונציות לפי טובת העניין.

כל מיני הבחנות שמוקדם לוותר עליהן בתירוץ של "שפה חיה"

ת"ד 302, גדרה

טל': 08-8690311

פקס': 08-8691251

נייד: 050-8382333

מעודכן: 21/10/12

גופנה

בעיות זיהוי המינית

מִין זָכָר (!) - אורחות (רבים של ארץ), גֶּבֶר, וְשֵׁט, מוֹתָן, נוֹפֶת, צוּמָת, קוֹרוֹת (דברים שקרו), קָרָן (כלי-הנשיפה) רָחֵם, שָׁד, תּוֹפֵת. ■ נִקְבָּה (!) - גוֹרָן, יתד, מטרופולין, מִתָּת, קִלְפִי, שוֹק. ■ דְּרִמְיָנִי מוֹמְלֵץ לִזְכָּר: פְּנִים [חריגים: "בסבר פנים יפות", "לאן מועדות פניך"], מטבע, סִכִּין (סכין-גילוח חדש). ■ דְּרִמְיָנִי מוֹמְלֵץ לְנִקְבָּה: בּוֹהֵן, דִּי, עֵב, שׂוֹל, תְּהוֹם. ■ דְּרִמְיָנִי שֶׁמְשׂאֵיר עֵקְבוֹת: רִבִּים שֶׁל עֵקְבָה (נִקְבָּה) - עֵקְבוֹת, בַּעֲקָבוֹת...; רִבִּים שֶׁל עֵקֶב (זָכָר) - עֵקְבוֹת/בַּעֲקָבוֹת... ■ הַהִבְחָנָה הַמִּיּוֹחֶדֶת שֶׁלָּנוּ בֵּין "אֵלֶּה" ל"אֵלוֹ" (גַּם בֵּין "פְּאֵלֶּה" ל"פְּאֵלוֹ"): עַקְרוּנִית אֵין בַּעֲבֵרִית כֹּל הַבְּדֵל בֵּין "אלה" ל"אלו", ולפי המילון אפשר להחליף אותן זו בזו. אבל אנחנו מציעים ליצור הבחנה שנשמעת לנו חביבה: "אלה" לזכרים ו"אלו" לנקבות: "הימים האלה מביאים איתם הזדמנויות כאלו ואחרות".

שונות

אודות, על אודות - לא רצוי להשתמש ב"אודות" לבד. צ"ל "על אודות": שמעתי **על אודות** השיטה (ולא פחות טוב: שמעתי **על** השיטה). **אֵי אֵלוֹ, אֵי אֵלֶּה, אֵי לָכֶךְ** - ולא אֵי אֵילוֹ או אֵי אֵילֶה או אֵי לָכֶךְ. **בַּאֵס, בַּכְּדִי, בַּאֲשֶׁר - הִב' מִיּוֹתֶרֶת:** אִם תִּרְצוּ, כִּדִי לַהֲבִין זֹאת יֵשׁ לַעֲצוֹר. אֲשֶׁר לְשֵׁאר הַדְּבָרִים - נִמְתִּין (אבל: מה **בַּאֲשֶׁר** לַמַּחֲרִי?). **בֵּין שֶׁתֵּלֶךְ (גַּם: בֵּין אִם תֵּלֶךְ) וּבֵין שֶׁתַּחֲזוֹר (גַּם: וּבֵין אִם תַּחֲזוֹר)** - וְלֹא הַצּוּרָה הַמְקוּצָרֶת: בֵּין שֶׁתֵּלֶךְ או שֶׁתַּחֲזוֹר; בֵּין אִם תֵּלֶךְ או תַּחֲזוֹר. **בַּעַל-בְּרִית - לא בַּר-בְּרִית** (כִּינוֹי לַיהוּדִי). אֲנִי בַּעַל-בְּרִיתְךָ. **גִּוֹן (בַּמְלַעִיל) - ולא גוֹן** (בַּכֹּל אֵין מִלָּה כּוֹן, גִּוֹן, בַּמִּילוֹן). **גִּזְעָן - ולא גִּזְעֵן.**

הביא בחשבון - ולא לקח בחשבון.

הואיל ו - ומלבדו כולם ב-ש: היות ש..., מאחר ש..., כמעט ש...

הִנֵּה, הִנֵּן, הִנֵּם, הִנֵּן - טובים **לַהַדְגָּשָׁה** של הקיים, אך לא מתאימים לתחליפים ל"הוא". המלך היה, **והִנֵּן**, כאחד האדם. **חזרה - בתואר-הפועל צ"ל עם ב':** הדרך חזרה, הלכנו בחזרה.

צירופים מיוחדים ביודע ובריבוי: חֲדַקְרָן: הַחֲדַקְרָן/חֲדִיקְרָן; יוֹצֵא-דוֹפָן: יוֹצֵא-דוֹפָן/יוֹצֵא-יֹדוֹפָן; יוֹשֵׁב-רֵאשׁ: יוֹשֵׁב-רֵאשׁ/יוֹשֵׁב־רֵאשׁ; רִב־מַכְר: הַרִב־מַכְר/רִב־הַמַּכְר; תִּתְּ-מוֹדַע: תִּתְּ-מוֹדַע (אבל: תִּתְּ-הַחֲרָה; וְלֹהִימַנַע מִצּוֹרֶת רִבִּים). **יש לי את - צ"ל ללא את:** יש לי הכבוד.

ישמרה, ישמרן, הפקידים וכו' - עתיד וציווי צ"ל בצירה, ולא בקמץ.

כבר התבלבלתם? אז ככה: "זה כבר" = לפני זמן רב; "זה לא כבר" = לפני זמן לא רב; "מכבר" = מלפני כן. ואין "זה [לא] מכבר". **כמו/מובן ש: כמו/בן, יצאתי, או: מובן שיצאתי (ולא יחד כ+ש, כמו/בן ש...).** **כנראה/נראה ש - כנ"ל.**

מה שָׁנָכוֹן - פתח ב"מה" ודחיק במלה הבאה אינם דבר שרירותי. יש מקרים שבהם ה"מה" קשורה למלה הקודמת: "בשביל מה זה טוב?" **מוניטין - זכר יחיד: יצא לו מוניטין רב.**

מזה חמש שנים - צ"ל בלי מ': זה חמש שנים.

מיכל - צ"ל בלי י' כי יש כאן שווא ולא צירה: מְכַל.

מנוי/מינוי - רק האדם (האורגניזם) מנוי: דני מנוי, יש לו מינוי כמו לשאר המנויים שרכשו מינוי.

מספר - רק כסוגר את הביטוי: פרקים מספר (אבל: מספר-כמה פרקים).

מתום - שְׁלֵם. אין בו מתום: הוא מרוסק/קרוע (מדי פעם יש 'הבנה' חדשה שלפיה "מתום" = "מוס" - "היא כה יפה, אין בה מתום!"). **מְזַלְף ומְשַׁפֵּף - המכשיר של הגננים הוא המזלף, ולא המשפף.** המשפף הוא רק החלק שנמצא בקצה המזלף.

נמנה (נספר) - צ"ל בתוספת "עם", ולא "על": דן נמנה עם החברים בקיבוץ.

נקט - ללא ב': נקט צעדים, נקט את הצעדים.

סיבה ומסובב - רבים אומרים: סיבה ומסובב, וצריך להיות: סיבה ומסובב.

סיבולת - הקשר היחיד שלה לכושר גופני הוא דווקא האפשרות לעלות במשקל.

סבֵּלֶת היא סעודה משותפת. לעניין כושר העמידה - סִבְלֵת לִב־רִיאה.

סֶעֱף [n] ולא סֶעֱפִי [n] - הביטוי "פסח על שְׁתֵּי הַסֶּעֱפִים" קשור למושג סֶעֱף (מחשבה, דעה), ופירושו: התלבט. עוד - מוטב כך: לא יכול עוד (ולא לא-יכול-יותר).

עשוי ועלול: "עשוי": בקונוטציה חיובית או נייטרלית; "עלול": רק בקונוטציה שלילית: עשוי/עלול להזיק.

קדמת הבמה, קדמת דְּנָה - צ"ל בפתח: רבים שוגים ואומרים קדמת הבמה.

קִנְיָה סוּף - למעשה ביטוי בלתי אפשרי: מדובר בשני צמחים שונים - קִנְיָה וסוּף.

שאותו, שבו, שלא - ה־ש' נחוצה: הִתָּה שְׁאוֹתוֹ שְׁתִּיתִי; בִּיּוֹם שֶׁבּוּ הַגִּיעִתִּי; הַחֲלִטִּי שֶׁלֹּא לַהֲתַמּוּדֵד.

תאריך ו'ה' הידיעה - אין להוסיף ה' הידיעה לתאריך. הוא זכור מ־22 מ־22 בנובמבר. **צום התשעה באב.**

הערה כללית על בגלל ש ועל למרות ש

דקדוקית, אחרי "בגלל" צ"ל שם-עצם ולא ש+פועל: **בגלל הגשם** אחרתי (ולא: אחרתי בגלל-שירד גשם). וגם אחרי "למרות" צ"ל שם-עצם ולא ש+פועל: **למרות הקושי** הצלחתי (ולא: הצלחתי למרות-שהיה קשה). **אבל** הצורות "בגלל ש" ו"למרות ש" כבר חדרו לספרים במידה כזו, שלפעמים אין מצב לסלק אותן לגמרי. במקרים 'קשים' במיוחד נציע לוותר על המאבק, **למרות** שמדובר בצורה לא תקנית, **בגלל** שפשוט אין טעם. ומי שמתקשה עם הווייתו זה, יכול לדמיין את שם-העצם "העובדה" המסתתר כאן: **למרות העובדה ש...** **דבר דומה קורה עם למטה ולמעלה.** ברור שצריך לומר "ירדתי מטה", אבל לא תמיד זה נשמע מוצלח.

החדרת ניקוד ב-word מצב המקלדת: Caps Lock + Shift סמן אחרי האות

- 1 ::
- 2 -:
- 3 ט:
- 4 .
- 5 ..
- 6 ::
- 7 -
- 8 ד
- 9 ש
- 0 ש
- ~ :
- \ ::
- + דגש
- חולם

כל מיני צורות אחיות, שאנשים רבים חושבים בטעות שאחת מהן פסולה

גופנה

העדפות שלנו, והערות

אפשרות אחרת

אפשרות אחת

באותה שעה
לפי ההקשר ורוח הספר
לפי המין: אלה הבנים, ואלו הבנות
שמוצאו מפולין
החל ביום ד'
אנחנו מעדיפים "אינו", כדי לבטל את המשמעות של "לא קיים"
אלא אם תבואי ("כך" כבר ברור מאליו)
"אף לא אחד" מתאים יותר לסיום: מי בא? אף לא אחד.
אנחנו מעדיפים בלי "אם", כדי למנוע כפילות: אף-אילו-אם.
בין דן לאילת
ללא הפסק
בלי לדעת
בראש ובראשונה
גורם לשלשול
דגש על הלימודים
עדיף: מקרה כמו בועז
ביידוע נעדיף "הזאת", כמקובל במקורות
החברתי-כלכלי
החלו לצלצל
דהיינו (ועדיף: כלומר, לוותר)
הן יפן הן סין - בלי ו' רק כשההמשך קצר
החל ללכת
הפך למוגבל
התראה (התרעה זה יותר עניין של תרועה)
זה לצד זה
גשם זלעפות
חלקם הלכו
הוא ידוע כפושע
לפי ההקשר ורוח הספר
בכל בוקר, בכל פעם
ללכת יחד איתך
מכיוון שיצאת
עדיף "כמוהו", כדי שלא ייצא "כמו מותו"
מלבד הגירף
לבוש בבגדי פאר
מאז שהגעת
מצד אחד, ומצד שני/אחר ("הגיסא" ארכאי)
מכוסה באבק
המְעוֹף של הציפור; הציפור במְעוֹפה
משמש כיועץ
בנוסף על כך
הוא נחשב לחוטא
לפי ההקשר ורוח הספר (זכר בא מ"נים", ונקבה - מ"ימיה")
המנהל נקב בשמות
משלמים עבור
לדעת אותו בעל-פה
רצוי להבחין בין מצב לאובייקט: גבר ערום חובב עירום
פְּרָךְ עירוני
קפדני (פ' דגושה)
הגשר הצפון-מערבי
בשעה שנסעתי
בתוך שבועיים
תיעלמנה, תִּשְׁבְּנה. ועדיף: הן ייעלמו, הן יישבו.
התפיסה הרווחת

באותה שעה
לא היה אפשר; היה בלתי אפשרי
אלו הדברים
שמוצאו מפולין
החל מיום ד'
איננו ראוי
אלא אם כן תבואי
אף לא אחד/לא/שום איש לא בא
אפילו אם לא אגיע
בין דן ואילת
ללא הפסק
מבלי לדעת
בראש ובראשונה
גורם לשלשול
דגש על הלימודים
מקרה כדוגמת בועז
הילדה הזאת
החברתי-הכלכלי
החלו לצלצל בפעמון
דהיינו - לוותר
הן... והן... / גם... גם...
החל ללכת
הפך למוגבל
התרעה על סכנה
זה לצד זה
גשם זלעפות
חלקם הלך לשם
הוא ידוע בתור פושע
ישנם אנשים רעים בעולם
בכל בוקר, בכל פעם
ללכת ביחד איתך
מכיוון שיצאת
אני מרוויח כמותו
מלבד הגירף
לבוש בבגדי פאר
מאז שהגעת
מחד/מאידיך
מכוסה באבק
הציפור במְעוֹפה
משמש כיועץ
בנוסף על כך
הוא נחשב לחוטא
הנימים בדמו גועשים
המנהל נקב בשמות
משלמים עבור העבודה
לדעת אותו בעל-פה
המלך עירום
פְּרָךְ עירוני
הניקוד קפדני (פ' רפה)
הגשר הצפון-מערבי
בשעה שנסעתי
בתוך שבועיים
הן תיעלמנה, תִּשְׁבְּנה
התפיסה הרווחת

אותה שעה
אי-אפשר היה
אלה הדברים
שמוצאו בפולין
החל ביום ד'
אינו ראוי
אלא אם תבואי
אף אחד/איש לא בא
אפילו לא אגיע
בין דן לאילת
בלא הפסק
בלי לדעת
בראש וראשונה
גורם שלשול
דגש בלימודים
מקרה דוגמת בועז
הילדה הזו
החברתי-כלכלי
החלו מצלצלים בפעמון
היינו - לוותר
הן... והן... / גם... וגם...
החל הולך
הפך מוגבל
התראה על סכנה
זה בצד זה
גשם זלעפות
חלקם הלכו לשם
הוא ידוע כפושע
יש אנשים רעים בעולם
כל בוקר, כל פעם
ללכת יחד איתך
כיוון שיצאת
אני מרוויח כמוהו
לבד מהגירף
לבוש בגדי פאר
מאז הגעת
מחד/מאידיך גיסא
מכוסה אבק
הציפור במְעוֹפה
משמש יועץ
נוסף על כך
הוא נחשב חוטא
הנימים בדמו גועשים
המנהל נקב שמות
משלמים עבור העבודה
לדעת אותו על-פה
המלך ערום
פְּרָךְ עירוני
הניקוד קפדני
הגשר הצפוני-מערבי
שעה שנסעתי
תוך שבועיים
הן תיעלמנה, תִּשְׁבְּנה
התפיסה הרווחת

ההדרת ניקוד ב word
מצב המקלדת:
Caps Lock + Shift
סֶפֶן אחרי האות

1	∴
2	—
3	ד
4	•
5	∴
6	∴
7	-
8	ד
9	ש
0	ש
~	:
\	∴
+	דגש
-	חולם

מְקַשֵּׁת מְלוּנִים

נספח צורות שמומלץ 'לשגות' בהן ל"זה מְדַקְדֵק לָךְ בְּלִשׁוֹן"

ת"ד 302, גדרה

טל': 08-8690311

פקס': 08-8691251

נייד: 050-8382333

מעודכן: 21/10/12

גופנה

מילים וצורות שמוטב להביא אותן כהגייתן בציבור ולא כהופעתן במילון

ידיים אָמוּנוֹת נעדיף לנקד בחטף פתח כדי למנוע בלבול עם הריבי של אָמוּנָה: **ידיים אָמוּנוֹת**.

בְּהַמְיֹוֹת נעדיף לנקד באופן ידידותי יותר: **בְּהַמְיֹוֹת**.

אָקְדוֹחַן - עם כל הכבוד למילון אבן-שושן, אנחנו ממליצים על **אָקְדוֹחַן**.

הריבוי של **אָדוּה** - **אָדוּוֹת** ולא אָדוּוֹת. ובדומה לכך, ל**בְּקַתָּה** נעדיף את הריבוי הישן **בְּקַתוֹת** (ולא בְּקַתוֹת).

המילונים לא מכירים, משום מה, באפשרות **להתגעגע אל** מישוהו (דקדוקית צ"ל להתגעגע על...).

הניקוד של **הודים** - לא הָדִי במלרע ולא הָדוּ במלעיל כפי שמציע המילון, אלא, פשוט: **הוּדִי**, מהודו.

חימר וחומר - לפי המילון, כלי חרס עושים מחֶמֶר. לפי הציבור: **חֶמֶר**.

חֶלְאוֹת (בנפרד) - ולא חֶלְאוֹת.

יָרִי - מוכר יותר בצורה המלעילית: **יָרִי**.

ליצן - במילון אבן שושן החדש ממליצים על "לִצְוֹן", ומתבקש להוסיף י': **לִיצָן**.

מפֶּלְרֶט, מסמורטט וכי' - מילון אבן שושן מציע **מִפְּלֶרֶט, מִסְמָרְטֶט**, אבל הצליל הרגוע הוא הסגול: **מִסְמָרְטֶט, מִסְמָרְטֶט**.

מֶרְבֵּץ, מֶרְבֵּץ - לפי המילון, המקום שבו רובצות הבהמות נקרא **מֶרְבֵּץ**. אבל מוטב להרביץ אותן ב**מֶרְבֵּץ**.

מרכאות - ולא מירכאות.

מֶרְצֶפֶת, מֶרְצֶפֶת על **מֶרְצֶפֶת, מֶרְצֶפֶת**.

מתנה (תוכנית, סקיצה, בנקבה!) - כדי שמישהו יבין, כדאי לכתוב **מִתְנָה** (בזכר): "המתנה הזו מופר" (ולא "המתנה הזאת מופרת").

במקום ש**יחזור לסורו** (הצורה המילונית) עדיף להקשיב לצליל המוכר ולהניח לו לחזור **לסורו**.

אם שמחים אפשר לצהול ב**צְהִלָּה** - אף על פי שבמילון אין צורה כזו (לפי המילון: צְהִלָּה).

כשמפזרים **שומשום** (shumshom) - עדיף לעשות זאת פשוט עם **סומסום**.

הריבוי של **קֶפְסָה, קֶפְסָאוֹת, בצורת סמיכות**, מופיע במילון כ**קֶפְסָאוֹת** או **קֶפְסוֹת**. אנחנו ממליצים להיצמד לצורת הנפרד: **קֶפְסָאוֹת** נעליים.

המקלון המחודד המשמש במנגל נקרא, לפי המילון, **שְפּוּד** (ושפוד הוא הפעולה שמבצעים עם השפוד).

אנחנו ממליצים על **שְפּוּד (שיפוד) גם בהתייחס לשם-העצם** (ושמא כבר הבנתם עד כמה זה נורא ועברתם, כמונו, לטבעונות).

אות רפה ולא דגושה

לְדַפֵּק - ולא לדפֵּק.

לְהִתְחַרְפֵּן - ולא להתחרפֵּן.

הַפְּכַפְכוֹת - ולא הפְּכַפְכוֹת (וכך בכל הנטיות).

כִּימִי - ולא כִּימִי.

כְּפִפִּים - ולא כְּפִפִּים.

לְנַכֵּס, לְטַלֵּן - ולא לְנַכֵּס, לְטַלֵּן (כני"ל - לפי שם-העצם נכס, טלפון).

מְכַבֵּב/מְכַבֵּב, כְּבֵב - ולא מְכַבֵּב או כְּבֵב (כך נשמר הצליל של שם-העצם כּוֹכֵב).

מְלַנְכֵּלֶה - ולא מְלַנְכֵּלֶה (ברוח הכתיב הלועזי).

לְרַכֵּל - ולא לְרַכֵּל.

שְמֶרְטֶפּוֹת - ולא שְמֶרְטֶפּוֹת.

שְפֶמְפֶם - ולא שְפֶמְפֶם.

שְרַבְרָבִים - ולא שְרַבְרָבִים.

שְרַפְרָפִים - ולא שְרַפְרָפִים.

תְכַלְכֵּל - ולא תְכַלְכֵּל.

החדרת ניקוד ב-word

מצב המקלדת:

Caps Lock + Shift

סִפָּן אחרי האות

1 ::

2 -:

3 ד:

4 .

5 ..

6 ::

7 -

8 ד

9 ש

0 ש

~ :

\ ::

+ דגש

- חולם

כאשר זרמת הטקסט העברי נשברת במחרוזות של טקסט לועזי, ולהפך

כאשר נפתח מאמר מוסגר בלועזית

הסוגריים נאמנים לעברית: ייפתחו מייד אחרי העברית הנקטעת וייסגרו מייד לפני העברית המתחדשת]

שיר זה שייך לטוריו הפוליטיים-האקטואליים של אלכסנדר פן, אשר חתם עליהם בשם-העט "יוד-חת" (Cambridge University Press, 2000). טוריו אלה היו תגובה על ההצהרה האנטי-ישראלית של נאצר.

כאשר נפתח ציטוט בלועזית

המרכאות נאמנות ללועזית: ייפתחו בצמוד לראשית הציטוט, וייסגרו בצמוד לסיום הציטוט. נקודת התורפה של המצב הזה היא במקום שבו חוזרים לעברית. לתפיסתנו, חשוב להצמיד את סימן הפיסוק אל המקום שבו מסתיימת הלועזית. וכדי להקל על המעבר לעברית אפשר להוסיף קו מפריד, או לשבור שורה]

השיר עבר מיד ליד עד שפורסם לבסוף בכתב-עת ותיק בשם "אתגר" (בעריכת נתן ילין-מור). בראש הגיליון נדפסה כותרת גדולה באותיות אדומות: "Malachi Hacoheh, Popper, The Formative Years and Wittgenstein & The Duty of Genius" – ועוד לפני פרסום שירו ב"אתגר" כתב פן טור פוליטי נוסף בשם "תעודת זהות".

כאשר מצרפים איות לועזי בשם של אדם, ומציינים את שנות חייו

[שומרים על כיוון הכתיבה מימין לשמאל, וכן על הכיוון של המספרים העבריים, מימין לשמאל]

שירו של היוצר המוחנן ג'ייקוב מאל (Maly, 1934-2004) הוא חלק מסדרה של שירים שנכתבו בזמנים שונים בכתב-עת שונים.

כאשר הלועזית דומיננטית, למשל בהערות ביבליוגרפיות

[הפלונטר בין העברית ללועזית נוצר, למעשה, כאשר העברית שוברת את הרצף הלועזי – בעיקר כאשר נכנס טרזי עברי קטן שמתקדם מימין לשמאל בתוך רצף שמתקדם משמאל לימין. למשל, כשכתוב "בתוך: " שפונה שמאלה ובעצם מכוון לטקסט שממינו. אנחנו מציעים שני דברים: ראשית, **לא לתרגם "מילות-קישור" ביבליוגרפיות** כמו / in / ed. / vol. / pp. and / & / in / ed. / vol. / pp. ובכך לשמור על הרצף ועל הכיוון של הלועזית ברוב המקרים שבהם הם עלולים להיפגם. שנית, **לא להסס ולפתוח שורה חדשה** כאשר המעברים בין הלשוניות מאיימים לייבש את זרמת השברים במוחו של הקורא]

מאמריהם של קלייב פל ודארד קלו לקוחים מתוך:

Frank A. Tillman and Steven M. Cahn, Editors, "The Aesthetic Hypothesis" & "Psychical Distance", in: *Philosophy of Art and Aesthetics from Plato to Wittgenstein*, New York: Harper & Row, 1969, pp. 234-235.

הציטוט של בלו לקוח מעמוד 403 בספר.

ת"ד 302, גדרה

טל': 08-8690311

פקס': 08-8691251

נייד: 050-8382333

מעודכן: 21/10/12

גופנה

החדרת ניקוד ב-word מצב המקלדת: Caps Lock + Shift סמך אחרי האות

1 ::
2 -:
3 ד:
4 .
5 ..
6 ::
7 -
8 ד
9 ש
0 ש
~ :
\ ::
+ דגש
- חולם

המלצות והנחיות להכנה של טקסט מתורגם או דו-לשוני למסדרה

רצוי להימנע מהדגשה על ידי הטיה של האות העברית; הניסיון ליצור מקבילה עברית לאיטליקס הלועזי (שהוא בכלל גופן שונה, ולא סתם אות מעוכה) אינו נאה ואינו מקובל. ההדגשה הראויה בעברית: **בשמן**. כדי להבטיח המרה מוצלחת של ההדגשות אל תוכנת העימוד, יש לסמן את ההדגשות **(בסוגריים כפולים)**. [ב"הדגשות" בשורה הקודמת הכוונה למקרים שבהם רוצים אות **(שמונה)** בעברית או **(italie)** בלועזית]. בהפניות ביבליוגרפיות נא לרשום שנים ומספרי עמודים מלאים ולא חלקיים: 403-406 ולא 403-6.

מושגים במרכאות – סימני הפיסוק חייבים להיות "מחוץ להם" (בספרים לועזיים שוגים בכך לא מעט!) בהערות ביבליוגרפיות רצוי להימנע משימוש במראה-המקום הלועזי כרכיב תחבירי, ולהקדים בעברית:

כך: המאמר הבא מציע סקירה תמציתית של ההתפתחויות / [ועשיתו מראה-מקום לועזי, בשורה נפרדת] ולא: [מראה-מקום לועזי, ובשורה הבאה, כאילו בהמשך למשפט:] / מציע סקירה תמציתית של ההתפתחויות. קיצורי שמות לועזיים יש להביא בלי רווח ביניהם, גם בעברית גם בלועזית: א.ד. גורדון, A.D. Gordon. בתרגום אינדקס כדאי לעכב ככל האפשר את הסידור לפי א-ב! המצב הזה מְקַל על הבדיקה מול המקור.

נקוד - עקרי הניקוד

נספח מקוצר של עקרונות הניקוד ל"זה מְדַדְקֵךְ לָךְ בְּלִשׁוֹן"

ת"ד 302, גדרה

טל': 08-8690311

פקס': 08-8691251

נייד: 050-8382333

מעודכן: 21/10/12

גופנה

העקרונות הבאים מכסים את רוב המקרים. 49,792 היוצאים מן הכלל צריכים להילמד בנפרד

ההברות

יש הברה פתוחה (תְּ-בְרָ), הברה סגורה (גם בסביבה של הַדְגֵשׁ, הַדְגֵּ-בְרָ), והברה חטופה (תְּ-בְרָ-רִים).

ההטעמות

יש הטעמה מלרעית (סַפּוּר) ויש הטעמה מלעילית (מְלָדָה), ויש מרחקים שונים ממקום הטעם במילה. בצירופי סמיכות מתייחסים אל ההברות בנסמך (המילה הראשונה) כאילו הן לא מוטעמות (דְּבַר-תּוֹרָה).

הסימנים

יש סימנים 'חזקים', לתנועות גדולות (קֶמֶץ, צִירָה, חִירִיק מלא [עם יו], שוּרוּק, חוֹלָם) ויש סימנים 'חלשים', לתנועות קטנות (פתח, סְגוּל, חִירִיק חסר [בלי יו], קָבוּץ, קֶמֶץ קטן (לצליל ו), שְׁוֹא, חטפים).

הקומבינה

בהברה פתוחה, מוטעמת או אחת לפני ההברה המוטעמת - תנועה גדולה וסימן חזק (תְּ-בְרָ-הָ). בהברה סגורה מוטעמת הניקוד חזק (הַפֶּל), ובהברה סגורה בלתי מוטעמת הניקוד חלש: (אֶרֶב-נָב, קָלֶ-בְּרָ). בהברה חטופה (בריחוק מהטעם) - שְׁוֹא (תְּ-בְרָ-רִים) או חטפים באותיות הגרוניות עהא"י (תְּ-שֵׁוֹא, חֶ-מֶר).

חריגים

בפועל: הברה סגורה מוטעמת בצליל a מקבלת תנועה קטנה (סְ-גֶר, הַצֵּ-לֶ-תִּי). בפועל: הברה פתוחה מקבלת ניקוד חזק גם בריחוק מהטעם (סְ-גֶר-הָ). בפועל: בהברה סגורה מוטעמת בצליל o צ"ל חולם חסר: לֶשֶׁ-מֶר. בפועל: כאשר הפועל הוא בנינוני (הוה) מתייחסים אליו כאל שם-עצם לכל דבר (נֶשֶׁבַר עכשיו, ואתמול נֶשֶׁבַר). בכלל: סיומות אָה בסגול (פָּה). בשמות מלעליים - תנועות קטנות או חסרות בהברה המוטעמת (מְ-לָדָה, חֶ-מֶר). בנסמך (=המילה הראשונה בצירוף סמיכות) ובציווי - סיומת אָה תהיה בצירה (שְׂדֵה-מִשָּׁה, הָיָה, רָאָה).

דיפטונגים

צליל ay תמיד בפתח (הַבִּיטָה, אֵלִי).

צליל ey תמיד בצירה, גם במילים לועזיות (בֵּית סֵפֶר, מַפְגֵּי, טִיפֵּ).

ניקוד מילים לועזיות (לפי שיטתנו החותרת לפשטות ולאחידות. המילונים לא עקביים, אפילו לא בין מהדורות שונות לאותו מילון)

דגשים רק אחרי אותיות משי"ה וב"ב"פ (ממונניקה, שְׁלוֹרֶד, הַפְּרוֹבֹלְמָה בְּפּוֹלִין).

אין "דגש קלי" באותיות גדי"ת של בגדכפ"ת (דוֹקטוֹר, דוֹלְפִין, גִּנְגֵס).

צליל e תמיד בסגול (אֶלְמֶנט, טֶלְפּוֹן), ורק כששומעים ey מנקדים צירה, ב"י אחת (טיפ, נִיאון). חריגים: גִּירָל, דִּיאָט, פְּרִינְד, שִׁרְט.

צליל a: קמץ בהברה פתוחה ופתח בהברה סגורה (גֶלְקֶסְהָ). פתח גם ב־ay (אֵיפּוֹן), לפני דגש (תְּרַפָּה) ובצליל au (אֶרְאוּנְד, מִיקֵי מְאוּס).

ואין כל שימוש בחטפים: אֶקְדָּמָה אֶרִיסְטוֹקְרַטִית (ולא אֶקְדָּמָה אֶרִיסְטוֹקְרַטִית).

כל האמור לעיל - בהנחה שבספר הרלוונטי אין יומרה להעמיד תעתיק-הגאים מדעי המבקש להעביר לקורא

דקויות צליליות בשפת המקור, למשל ע"י שימוש בקמץ לעומת פתח.

היזהרו מניקוד אוטומטי באמצעות המחשב!

מתי עקירת ציפורניים היא עניין משעשע (אם כי מביד)? כשמשורר חובב רקפות מסתפק בתוכנה לניקוד אוטומטי.

הנה מבחר של טעויות מביכות שמצאנו אצל אנשים שסמכו על המחשב ונצלו ברגע האחרון, ולמזלם (גם קצת בעזרתנו) לא נצלו באש הביקורת:

בעל המום ממעשיה של אשתו | להניח לַמְלַח לשקוע במים ואז לערבב | הדרך הקצרה והבטוחה לַכְפּוֹת רגליים מטופחות | לדרוך על גוֹיּוֹת | עד שאַמְצָה היתה משוטטת ברחוב | הקצב הנמרץ של העיר | אנחנו עושות הליכת בְּקָר מַעְלּוֹת השמש, אוכלות פְּרוֹת לפני הצהריים ונמיות אחה"צ | לקצינת השְׁחָרוּרִים יש יופי מְשֻׁה כשהיא אווזת בִּידָה | נקראתי אל המנהל בְּדָחִיפּוֹת | היכל התְּרַבּוֹת | נַעֲרָה עם כִּישְׁרוֹן וזקאלי | תענוג להביט בשַפְעַת הפרחים לְמֶרְגְלוֹת הַהַר | אִירוּפָה שלפני הַשְׁוֹאָה | כְּלָה מאיימת עלינו | השף יהונתן מבשל אֶתְכֶם | דני מְסִנֵּף הדרים | בשמים בניחוחות עֵזִים | בחו"ל אני לך בְּמִלוֹנוֹת | לעקור את הַצְּפָרְנִים אך חלילה לא את הרקפות | יש לה שיער חום-גוֹלֵשׁ | סבא שלי ממש נָבֵל, וברגע שלקח את התרופה החלים לגמרי | אני מציע לך לרחרר ולראות אם בַּצּוּאָה שלו הוא עומד להוריש גם לך משהו | הַצִּיֵּץ! זה גדול! | לַצֵּלֵם את הַנְּצוּל ליד הבית הבוזר (זה אותו הַנְּצוּל שכבר מתפשט... מחגורת ההצלה) | בְּטוֹן שְׁקֵט | היא נשארת אֶתָּה ושתיחן מזמינות עוד קפה | עזב את מְשֻׁרְתּוֹ אחרי שלושים שנה והפך לַסְּפָר מבוקש | דרך של לְכַנֵּים ליד בתים עתיקים | נִיגָרִים בשולי הכביש | כל הַפְּרָשָׁה כבר מאחוריו | הוא בְּקֵיא - ומוסיף להעמיק | ענינו מַצִּיצוֹת מבעד לחרד | צְפִיָּה שבקרב נשים זה יהיה שונה | ...והן מְהַלְלוֹת באנשים | אֶכְפִּי החוק | הוא נֶבְחֵן כמנהיג | מחשבות שְׁטוֹת בזרם התודעה | ההופעה תתקיים בְּבֶרֶכַת הסולטן.

החדרת ניקוד ב-word

מצב המקלדת:

Caps Lock + Shift

סֶפֶן אחרי האות

1 ::

2 -:

3 ד:

4 .

5 ..

6 ::

7 -

8 ד

9 ש

0 ש

~ :

\ ::

+ דגש

- חולם

מקפים - איך הם נדחפים!?

נספח מיקוף מקצועי בטקסט עברי ל"זה מדקדק לך בלשון"

בנוגע למעצבים, שתוכנות העיצוב שלהם לא גורו כהלכה ומציבות בפניהם אתגר

ת"ד 302, גדרה

טל': 08-8690311

פקס': 08-8691251

נייד: 050-8382333

מעודכן: 21/10/12

גופנה

בתוכנות המלל והעיצוב שלא פותחו בארץ, כמו "וורד" ו"אינדיזין", ברירת המחדל למקף-מחבר היא סימן המינוס, או קו אמצעי [-]. וזה באמת מחדל לכל דבר. זהו פאג, דפיקט, פיספוס, טעות של האנשים שהיו אמורים 'לגיי' את התוכנה ולא ביצעו את מלאכתם עד הסוף. אבל זה לא תירוץ. בהכנה של ספר עברי יש לדאוג לכך שהמקפים המחברים יהיו עבריים, שהקווים המפרידים יהיו בגובה ובאורך הראוי, ושהקווים האמצעיים ימוקמו רק במקרים המתאימים להם.

מעצב שמוציא מתחת ידיו טקסט עברי שבו מופיעים סימני-מינוס-במקום-מקפים, בעצם אומר: הניחו לי, אני עייף... ועל כל אחד מאיתנו מוטלת החובה הנעימה לנער אותו ולהזכיר לו כדלהלן:

מקף עברי: בֵּית־שְׁמוֹשׁ לְצַפִּים

קצר, שמנמן (מעוצב בזיקה לגופן הרלוונטי), ללא רווחים משני הצדדים, ובגובה האות.

ב"וורד" מייצרים אותו כך:

לוחצים על NumLock בצד הימני של המקלדת, ומאירים אותו;

ממקמים את הסמן במקום שבו רוצים שיופיע המקף;

לוחצים ברוזמנית על Alt ועל הספרות 0206 בצד הימני של המקלדת;

כשמרפים מהלחיצה אמור להופיע המקף.

הבעיה: בגופנים מסוימים הוא מופיע גבוה־מדי ובלתי נסבל.

הפתרון: החלפת־הגופן (לפעמים מספיק להחליף רק את הגופן של המקף).

ב"אינדיזין" - כנ"ל (או: אות / הוסף תו מיוחד למזרח התיכון / מקף)

במקלדת מקינטוש לוחצים ברוזמנית על "אופשן" ועל z.

(גם כאן יש לקוות שבגופן הרצוי זה לא מעוצב גבוה־מדי...)

מקף עברי כנ"ל יש גם במפגש בין אות למספר: ב־22 בנובמבר נולד הרודן מגופנה.

אבל ברישום של טווה, בין מספרים או אותיות, צ"ל קו אמצעי: בשנים 1975-1970 הוא למד בכיתות א'-ה'.

קו מפריד: בֵּית - שְׁמוֹשׁ שְׁהַצֵּב עוֹשֶׂה בְּשִׁרְיוֹן

ארוך, לא דק מדי ולא עבה מדי (מעוצב בזיקה לגופן הרלוונטי), עם רווח מכל צד, ובאמצע גובה האות.

ב"וורד" מייצרים אותו כך:

לוחצים ברוזמנית על Ctrl ועל - (מינוס) בפינה הימנית העליונה של המקלדת (וראו הערה למטה בעניין הכנה ל"אינדיזין").

ב"אינדיזין" - לוחצים ברוזמנית על Alt ועל - (או: אות / הוסף תו מיוחד / מקפים וקווים מפרידים / קו מפריד קצר).

במקלדת מקינטוש לוחצים ברוזמנית על "אופשן" ועל x.

המלצה: אם מכינים טקסט ב"וורד" לקראת עימודו ב"אינדיזין", רצוי להכין מראש, ב"וורד", את שלושת סוגי המקפים - מקף עברי, קו אמצעי וקו מפריד - כמתואר לעיל (באמצעות חיפוש והחלפה). מומלץ לבחון זאת אחרי ההמרה, ואגב כך רצוי להפציר באיש ה"אינדיזין" שיכין את כל הספר בתזרים־טקסט אחד (כדי להקל על חיפושים והחלפות בהמשך).